

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Tomáše Kocourka a soudkyň Evy Šonkové a Sylvy Šiškeové v právní věci žalobce: **M. A.**, zast. Mgr. Petrem Václavkem, advokátem, se sídlem Opletalova 1417/25, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 30. 9. 2024, č. j. OAM-570/LE-LE05-D02-2024, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 16. 12. 2024, č. j. 17 Az 10/2024-55,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 16. 12. 2024, č. j. 17 Az 10/2024-55, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Přehled dosavadního řízení

[1] Žalobci jakožto státnímu příslušníkovi Turecké republiky bylo konzulárním úřadem Francouzské republiky vydáno vízum platné pro území států Schengenského prostoru od 9. 12. 2023 do 8. 12. 2025 na dobu 90 dnů s opakovaným vstupem. Žalobce uvedl, že na základě tohoto víza vstoupil na území Francouzské republiky, odkud se následně přesunul do České republiky, kde vlastní nemovitě věci (v K. V.). Dne 21. 4. 2024 odletěl z Prahy do Turecka, kde mu však turecké orgány sdělily, že jeho pas je neplatný, neboť mu bylo odebráno turecké státní občanství (před získáním tohoto občanství z titulu vlastnictví nemovitých věcí v Turecku byl držitelem ruského státního občanství, a to pod jiným jménem). Po několikadenním zadržení v Turecku byl žalobce vrácen letadlem zpět do České republiky, kde v tranzitním prostoru letiště Praha-Ruzyně požádal dne 27. 4. 2024 o mezinárodní ochranu.

[2] Žalovaný po zjištění, že žalobce je držitelem platného schengenského víza vydaného francouzským konzulárním úřadem požádal francouzské orgány o převzetí žalobce na základě nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013 ze dne 26. 7. 2013, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států (dále jen „Dublinské nařízení“). Francouzské orgány uznaly svoji odpovědnost za posouzení žalobcovy žádosti o mezinárodní ochranu a dne 21. 5. 2024 souhlasily s jeho převzetím.

[3] Dne 30. 9. 2024 vydal žalovaný rozhodnutí č. j. OAM-570/LE-LE05-D02-2024, jímž určil, že státem příslušným k posouzení žádosti o mezinárodní ochranu je Francouzská republika. Současně proto řízení o žádosti zastavil podle § 25 písm. i) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, z důvodu nepřijatelnosti žádosti ve smyslu § 10a odst. 1 písm. b) téhož zákona. Žalovaný uvedl, že je naplněno kritérium upravené v čl. 12 Dublinského nařízení, na jehož základě je státem příslušným k projednání žádosti Francouzská republika, jejíž orgány vydaly žalobci vízum, které bylo v době podání žádosti o mezinárodní ochranu platné. Francouzské orgány uznaly svoji odpovědnost za posouzení žádosti. Na tom nic nemění to, že schengenské vízum bylo v červenci 2024 zneplatněno. Žalovaný neshledal, že by francouzský azylový systém trpěl systémovými nedostatky, v jejichž důsledku by byl žalobce vystaven nebezpečí nelidského či ponižujícího zacházení ve smyslu čl. 3 odst. 2 Dublinského nařízení. Žalobce disponuje značným majetkem, ani v České republice nepobývá v azylovém táboře. Na lékařská vyšetření jezdí do Spolkové republiky Německo, ta si sám hradí, a to v poměrně vysokých částkách. Rovněž ve Francii si bude žalobce moct hradit své pobytové a léčebné náklady.

[4] Pokud jde o aplikaci čl. 17 odst. 1 Dublinského nařízení, žalovaný poukázal na to, že je na uvážení státu, zda v něm upraveného diskrečního oprávnění využije. Azylové řízení nemá zvyšovat komfort žadatele o mezinárodní ochranu, což žalobce svým požadavkem na převzetí odpovědnosti za posouzení žádosti Českou republikou sleduje. Jakkoliv žalobce poukazuje na potřebu pomoci ze strany manželky, již zhruba půl roku žije v České republice bez ní. Má rovněž několik dětí, které se o něj mohou starat na území Francie, kdyby k tomu byli svolní. Úkolem České republiky není poskytnout náhradní domov osobě, která zde trvale nežila a žít nechce (žalobce prohlásil, že se chce vrátit do Turecka). Žalobce nikdy nepožádal o povolení k pobytu na území České republiky. Dům, v němž v České republice bydlí, je ve vlastnictví obchodní společnosti, jejímž jednatelem a společníkem se stal před několika měsíci. Údaje o své osobě žalobce sděluje žalovanému až poté, co je konfrontován s důkazy. Změnil si jméno, aby mohl cestovat do zahraničí, jinak by byl z důvodu mezinárodního zatykače vydaného na jeho původní (dagestánské) jméno zatčen na hranicích. Předložená lékařská zpráva potvrzuje, že jeho zdravotní stav umožňuje setrvat v zařízení Správy uprchlických zařízení žalovaného.

[5] Žalobce podal proti rozhodnutí žalovaného žalobu, kterou Krajský soud v Plzni (dále jen „krajský soud“) shora uvedeným rozsudkem zamítl. Shledal, že byly splněny podmínky dle čl. 12 odst. 2 Dublinského nařízení pro určení příslušnosti Francouzské republiky k posouzení žádosti o mezinárodní ochranu. V době, kdy žalobce podal tuto žádost, byl držitelem platného víza, na čemž nic nemění jeho pozdější zneplatnění, k němuž

pokračování

došlo až poté, co Francouzská republika svoji příslušnost uznala. Podmínky pro předání žalobce francouzským orgánům byly splněny i v den vydání napadeného rozhodnutí, a to podle čl. 12 odst. 4 Dublinského nařízení, neboť platnost víza neuplynula před více než 6 měsíci. Zneplatnění víza je třeba podřadit pod skončení platnosti víza ve smyslu právě uvedeného ustanovení. Žalobcův zdravotní stav není natolik závažný, že by vylučoval podstoupení azylové procedury ve Francii. K možnosti aplikace čl. 17 odst. 1 Dublinského nařízení krajský soud poukázal na to, že žalobce nemá právní nárok na využití tohoto diskrečního oprávnění. Z odůvodnění napadeného rozhodnutí jsou zřejmé důvody, pro které žalovaný oprávnění dané tímto článkem nevyužil. Žalobcův zdravotní stav umožňuje provést azylové řízení ve Francouzské republice. Jeho situace byla posouzena i z hlediska sociálního – žalobce není v České republice integrován takovým způsobem, aby to odůvodňovalo projednání žádosti českými orgány, neboť zde pobývá pouze krátkou dobu a nemá zde žádný druh pobytového oprávnění, pouze se v Karlových Varech nachází dům ve vlastnictví jím řízené obchodní společnosti.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[6] Žalobce (dále též „stěžovatel“) brojí proti rozsudku krajského soudu kasační stížností, v níž odkazuje na důvody podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). Stěžovatel krajskému soudu vytýká, že se nedostatečně zabýval tím, zda je na projednávanou věc použitelný čl. 12 odst. 4 Dublinského nařízení. Nijak totiž nezodůvodnil, že zneplatnění víza lze podřadit pod pojem skončení platnosti víza. Stěžovatel poukázal na to, že nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009 ze dne 13. 7. 2009 o kodexu Společenství o vízech (vízový kodex) rozlišuje dobu platnosti víza (čl. 24 odst. 1) a prohlášení víza za neplatné, resp. zrušení víza (čl. 34). Tyto pojmy mají autonomní význam a nelze je zaměňovat. Ustanovení čl. 12 odst. 4 Dublinského nařízení lze vztáhnout pouze na situaci, kdy skončila platnost víza ve smyslu čl. 24 odst. 1 vízového kodexu. Stěžovatel se domnívá, že žalovaný byl povinen přihlédnout k tomu, že v průběhu řízení došlo k anulování víza (po akceptaci příslušnosti francouzskými orgány). Soudní dvůr Evropské unie (dále jen „SDEU“) v rozsudku ze dne 15. 4. 2021 ve věci C-194/19 *H. A.* dovodil, že opravný prostředek podávaný k soudu musí umožnit *ex nunc* posouzení situace dotyčné osoby. Zneplatnění víza nelze zhojit odkazem na čl. 12 odst. 4 Dublinského nařízení.

[7] Stěžovatel vytýká krajskému soudu, že se vůbec nezabýval existencí systémových nedostatků ve Francii, ačkoli tuto námitku uplatnil v žalobě a dále rozvinul v replice. Informace žalovaného zabývající se francouzským azylovým systémem, na kterou žalovaný ve svém rozhodnutí odkázal, poukazuje na problémy tzv. dublinských navrátilců. Musí podat žádost na předem stanovené prefektuře, přičemž cesta tam jim není hrazena a na některých prefekturách čekají i několik týdnů na registraci bez nároku na ubytování a jinou asistenci. V přijímacích střediscích navíc chybí ubytovací kapacity. Problematický je přístup ke zdravotní péči, pojištění z řad žadatelů o mezinárodní ochranu jsou ze strany zdravotnických zařízení někdy odmítáni a obtíže působí i jazyková bariéra. Stěžovatel v této souvislosti připomněl svůj značně pokročilý věk a nepříznivý zdravotní stav (cukrovka, zvýšený krevní tlak a ledvinová insuficience, silné podezření na maligní nádor kůže). Aktuální zdravotní stav doložil i v řízení před krajským soudem. Je vysoce pravděpodobné,

že bude muset vyhledat lékařskou péči, přičemž její nedostupnost by mohla jeho zdravotní stav zhoršit. V České republice se již v minulosti léčil, český jazyk ovládá na takové úrovni, aby mohl o svém zdravotním stavu komunikovat. V České republice nemusí řešit problém s ubytováním, vlastní zde dům. Ve Francii nemá nikoho, kdo by o něj mohl pečovat a pomoci mu se zdravotními potížemi (v České republice má trvalý pobyt jeho sestřenice a synovec). Přesto žalovaný dospěl k závěru, že francouzský azylový systém je plně koherentní s českým systémem a normami Evropské unie, což se jeví jako nedostatečné a nesprávné posouzení. Krajský soud na žalobní tvrzení nijak nereagoval a k námitce existence systémových nedostatků se vůbec nevyjádřil. Tím zatížil svůj rozsudek nepřezkoumatelností.

[8] Závěrem označuje stěžovatel za nedostatečné i úvahy krajského soudu stran možnosti využití diskrečního oprávnění dle čl. 17 Dublinského nařízení. Jakkoliv si je vědom limitů soudního přezkumu, stěžovatel dostatečně popsal svůj zdravotní stav a vazby na území České republiky, ovšem krajský soud na to reagoval pouze obecně, aniž by se konkrétně zabýval jeho situací.

[9] Žalovaný navrhl kasační stížnost odmítnout pro nepřijatelnost, resp. zamítnout. Má za to, že se se všemi otázkami důkladně vypořádal. Posouzení postupu krajského soudu ponechal na uvážení Nejvyššího správního soudu.

III. Posouzení kasační stížnosti

[10] Při posuzování kasační stížnosti Nejvyšší správní soud (dále též „NSS“) hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení. Kasační stížnost je přípustná a projednatelná. Vzhledem k tomu, že v předcházejícím řízení u krajského soudu rozhodoval specializovaný samosoudce, musí NSS dále posoudit, jestli kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele (§ 104a odst. 1 s. ř. s.). Pokud tomu tak není, NSS kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou. K přesahu vlastních zájmů stěžovatele se NSS vyjádřil v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS, ve kterém vymezil podmínky, za kterých je kasační stížnost přijatelná. Kasační stížnost je přijatelná v případě, kdy se zaprvé dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či plně řešeny judikaturou NSS, zadruhé, pokud se kasační stížnost týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně, zatřetí, pokud je třeba učinit judikaturní odklon, a nakonec začtvrté, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[11] NSS shledal kasační stížnost přijatelnou, neboť se dosud plně nezabýval otázkou aplikace čl. 12 odst. 2 Dublinského nařízení v situaci, kdy bylo po podání první žádosti o mezinárodní ochranu prohlášeno vízum za neplatné či zrušeno. Přijatelnost zakládá i hrubé procesní pochybení krajského soudu spočívající v opomenutí žalobního bodu, jenž se týká právní otázky zásadní pro výrok rozhodnutí žalovaného.

[12] Kasační stížnost je důvodná.

pokračování

[13] Stěžovatel nezpochybňuje, že v době, kdy podal žádost o mezinárodní ochranu v České republice a kdy francouzské orgány přijaly odpovědnost za její posouzení, byly splněny podmínky pro aplikaci čl. 12 odst. 2 Dublinského nařízení (byl držitelem platného schengenského víza vydaného francouzským konzulátem). Domnívá se nicméně, že žalovaný byl povinen přihlédnout k tomu, že následně bylo toto vízum zneplatněno. S touto argumentací se Nejvyšší správní soud neztotožňuje.

[14] Z čl. 7 odst. 2 Dublinského nařízení vyplývá, že členský stát, který je příslušný podle kritérií stanovených v kapitole III tohoto nařízení (která zahrnuje též čl. 12), se určuje na základě stavu v době, kdy žadatel podal první žádost o mezinárodní ochranu v některém členském státě. Z hlediska časového je tedy v posuzované věci rozhodný skutkový stav fixován ke dni 27. 4. 2024. K tomuto okamžiku byl stěžovatel držitelem platného schengenského víza vydaného francouzským konzulátem, tudíž byly splněny všechny podmínky pro aplikaci kritéria upraveného v čl. 12 odst. 2 Dublinského nařízení.

[15] Velký senát SDEU v rozsudku ze dne 26. 7. 2017 ve věci C-646/16 *Jafari* poukázal na to, že podstatou čl. 12 (a navazujících čl. 13 a 14) Dublinského nařízení je umožnit, aby příslušnost k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu, kterou případně podá státní příslušník třetí země, připadla členskému státu, který primárně umožnil vstup nebo pobyt tohoto státního příslušníka na území členských států. Tato kritéria vychází mimo jiné ze zásady, podle níž je každý členský stát odpovědný vůči ostatním členským státům za své jednání v oblasti vstupu a pobytu státních příslušníků třetích zemí a musí nést důsledky svého postupu v duchu solidarity a loajální spolupráce.

[16] V posuzované věci je zřejmé, že právě orgány Francouzské republiky umožnily, aby stěžovatel vstoupil na území členských států Evropské unie a pobýval v nich. V úzké souvislosti s tím pak stěžovatel podal žádost o udělení mezinárodní ochrany. Pokud francouzské orgány po podání žádosti o mezinárodní ochranu a po akceptaci své příslušnosti k jejímu posouzení následně postupovaly podle čl. 34 vízového kodexu a prohlásily již využití vízum za neplatné nebo je zrušily, nemění to nic na jejich odpovědnosti za posouzení stěžovatelovy žádosti, jejíž podání svým jednáním (vydáním víza) umožnily. Postupem podle čl. 34 vízového kodexu nemohly francouzské orgány nic změnit na tom, že stěžovatel již využil jimi vydané vízum, na jeho základě vstoupil na území členských států Evropské unie a podal žádost o mezinárodní ochranu. Tyto skutečnosti nemůže uvedený postup odestát.

[17] NSS ve své judikatuře poukázal na význam čl. 7 odst. 2 Dublinského nařízení pro posuzování příslušnosti členských států, a to i v kontextu čl. 12 odst. 2 tohoto nařízení (viz rozsudek ze dne 17. 5. 2023, č. j. 10 Azs 92/2023-34; srov. též rozsudky ze dne 5. 10. 2016, č. j. 8 Azs 123/2016-30, č. 3514/2017 Sb. NSS, a ze dne 31. 1. 2017, č. j. 3 Azs 66/2016-21).

[18] Stěžovatel dovozuje povinnost žalovaného přihlédnout ke skutečnosti, že po podání žádosti o mezinárodní ochranu bylo vízum zakládající příslušnost členského státu k jejímu posouzení zrušeno, z rozsudku SDEU ve věci *A. H.* V tomto rozsudku nicméně SDEU nezpochybnil použitelnost čl. 7 odst. 2 Dublinského nařízení. Zabýval se výkladem čl. 27

Dublinkého nařízení a požadavky, které je třeba klást na účinný opravný prostředek proti rozhodnutí o přemístění. V kontextu českého vnitrostátního práva se jedná o žalobu proti rozhodnutí žalovaného. SDEU zdůraznil, že žadatel o mezinárodní ochranu musí být oprávněn v řízení o opravném prostředku uplatnit skutečnost, která brání výkonu již vydaného rozhodnutí o přemístění a která nastala až po jeho vydání. Dále musí opravný prostředek zajistit, aby v případě, že určitá okolnost, která nastala po přijetí rozhodnutí o přemístění, vede k určení příslušnosti dožadujícího členského státu, byly příslušné orgány tohoto státu povinny přijmout opatření nezbytná k uznání této příslušnosti a směřující k tomu, aby bylo neprodleně zahájeno posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podané toutéž osobou.

[19] Pomine-li NSS, že se zmíněný rozsudek zabývá zohledněním skutečností, které nastaly až po vydání rozhodnutí o přemístění v průběhu soudního řízení, je zřejmé, že prohlášení neplatnosti či zrušení víza nelze podřadit pod žádnou ze situací vymezených SDEU. Předně se nejedná o okolnost, která by měla bránit vykonatelnosti rozhodnutí o přemístění (takovou okolností se myslí zejména uplynutí lhůty stanovené v čl. 29 Dublinkého nařízení k provedení přemístění, s jejímž marným uplynutím přechází odpovědnost za posouzení žádosti na dožadující členský stát). Nejedná se ani o okolnost, která by zakládala v systému kritérií stanovených v Dublinkém nařízení příslušnost České republiky k posouzení žádosti. Stěžovatel staví svoji argumentaci na tom, že odpadlo kritérium zakládající příslušnost Francouzské republiky, takže na základě v pořadí následujících kritérií je dána příslušnost České republiky. Tímto směrem ovšem závěry rozsudku SDEU nemíří.

[20] SDEU naopak potvrdil, že podání opravného prostředku dle čl. 27 Dublinkého nařízení nemění nic na tom, že se příslušnost členského státu posuzuje podle skutkového stavu ke dni podání první žádosti o mezinárodní ochranu v souladu s čl. 7 odst. 2 téhož nařízení (viz rozsudek velkého senátu SDEU ze dne 26. 7. 2017 ve věci C-490/16 *A. S.*, body 52 až 54).

[21] NSS proto uzavírá, že státem příslušným k posouzení stěžovatelovy žádosti o mezinárodní ochranu je Francouzská republika, a to podle čl. 12 odst. 2 Dublinkého nařízení, neboť v době podání této žádosti bylo v platnosti jí vydané schengenské vízum. Následné prohlášení neplatnosti víza, resp. jeho zrušení nemá na tento závěr žádný dopad. Za této situace je tak nadbytečné zabývat se argumentem krajského soudu, že by byla dána příslušnost Francouzské republiky ke dni vydání napadeného rozhodnutí podle čl. 12 odst. 4 Dublinkého nařízení. Krajský soud ostatně tuto argumentaci koncipoval jako podpůrnou, sám vycházel primárně z toho, že příslušnost Francouzské republiky je dána na základě kritéria obsaženého v čl. 12 odst. 2 Dublinkého nařízení (existence platného víza).

[22] Stěžovatel dále namítá, že se krajský soud vůbec nezabýval jeho žalobním bodem, v němž poukázal na systémové nedostatky azylového systému ve Francouzské republice. Z žaloby vyplývá, že stěžovatel se v ní dovolával závěru rozsudku SDEU ve věci C-411/10, podle nějž je domněnka neexistence systémových nedostatků vyvratitelná. Vytkl žalovanému, že pouze odkázal na zprávu o francouzském azylovém systému, kterou založil do spisu. Nijak blíže se nevyjádřil ke konkrétním námitkám uplatněným stěžovatelem ve

pokračování

vyjádření ze dne 25. 9. 2024. V replice pak stěžovatel poukázal na informace plynoucí ze zprávy opatřené žalovaným, která zmiňuje problémy tzv. dublinských navrátilců, kteří nemají hrazenou cestu na prefekturu, kde se musí registrovat, přičemž na některých prefekturách se čeká i několik týdnů na registraci bez nároku na ubytování a jinou asistenci. Ubytovací kapacity jsou nedostatečné a problém může být i v přístupu ke zdravotní péči, kterou bude stěžovatel s vysokou mírou pravděpodobnosti potřebovat.

[23] Krajský soud v bodech 18 a 19 rozsudku, zařazených do části, v níž rekapituloval průběh správního řízení a důvody napadeného rozhodnutí, takřka doslova citoval závěry žalovaného týkající se namítaných systémových nedostatků francouzského azylového systému. Žádný názor k těmto závěrům ovšem nezaujal, např. si je se souhlasnou poznámkou neosvojil. Jakkoliv stěžovatel v žalobě formuloval své výhrady vůči závěru žalovaného, podle něž francouzský azylový systém nevykazuje systémové nedostatky, pro něž by stěžovatel nemohl být předán do Francouzské republiky podle čl. 3 odst. 2 pododstavce druhého Dublinského nařízení, jen v obecné rovině, v replice je rozvinul doplněním odkazů na konkrétní části zprávy založené ve správním spisu. Krajskému soudu tak nepochybně vznikla povinnost se touto argumentací zásadní pro výrok rozhodnutí žalovaného výslovně zabývat a vypořádat ji. Této povinnosti ovšem nedostál, čímž zatížil svůj rozsudek nepřezkoumatelností pro nedostatek důvodů.

[24] V dalším řízení tak bude na krajském soudu, aby se s touto argumentací výslovně a náležitě vypořádal. Může přitom vyjít např. z rozsudku SDEU ze dne 19. 12. 2024 ve spojených věcech C-185/24 a C-189/24 *RL a QS*, v němž jsou v bodech 35 až 39 shrnuta základní východiska pro posuzování námitek dožadujících se aplikace čl. 3 odst. 2 pododstavce druhého Dublinského nařízení. Krajský soud přitom nepřehlédne, že při hodnocení relevance určitých nedostatků azylového systému je významné to, zda žadatel je zcela závislý na veřejné podpoře, takže by se v důsledku nezájmu orgánů členského státu mohl nezávisle na své vůli a osobní volbě ocitnout v situaci silné materiální deprivace. Vezme přitom v úvahu, že podle žalovaného nelze stěžovatele vzhledem k jeho majetkovým poměrům a dosavadnímu životnímu stylu za takovou osobu považovat.

[25] Poslední kasační námitka se týká přezkumu rozhodnutí o nevyužití čl. 17 odst. 1 Dublinského nařízení. Výše konstatovaná dílčí nepřezkoumatelnost rozsudku krajského soudu nebrání NSS v tom, aby se touto námitkou věcně zabýval. SDEU k tomuto ustanovení ustáleně judikuje, že ponechává na uvážení každého členského státu, zda posoudí žádost o mezinárodní ochranu, aniž by k tomu měl příslušnost podle některého z kritérií upravených v kapitole III, přičemž využití možnosti stanovené v tomto ustanovení není žádným zvláštním způsobem podmíněno. Toto ustanovení tedy umožňuje každému členskému státu svrchovaně se rozhodnout s ohledem na politické, humanitární a praktické úvahy, zda přijme žádost o mezinárodní ochranu k posouzení. Je na členském státu, aby určil, za jakých okolností si přeje využít možnosti poskytnuté tímto článkem (viz rozsudek ze dne 16. 2. 2023 ve věci C-745/21 *L. G.*). Z čl. 17 odst. 1 ani čl. 27 Dublinského nařízení nevyplývá požadavek zajištění účinného opravného prostředku proti rozhodnutí o nevyužití čl. 17 odst. 1, což nevylučuje stanovení vyššího standardu soudní ochrany vnitrostátním právem (viz rozsudek SDEU ze dne 18. 4. 2024 ve věci C-359/22 *AHY*).

[26] Na těchto východiscích je založena i ustálená judikatura NSS. Vyjádření suverenity v podobě atrakce posuzování žádosti o mezinárodní ochranu nepříslušným státem neznamená právo k libovůli, nýbrž povinnost hledat a nacházet racionální řešení přiměřená konkrétním okolnostem. Pokud z okolností případu plyne, že je hodný zvláštního zřetele, je namístě úvahu o aplikaci čl. 17 odst. 1 Dublinského nařízení učinit. Případy hodné zvláštního zřetele nelze žádným vyčerpávajícím způsobem obecně popsat, přesto však v rámci nich jsou patrné dvě významnější skupiny, které lze typově charakterizovat: V první řadě případy, kdy má žadatel o mezinárodní ochranu zvláštní vztah k České republice, resp. Česká republika má zvláštní zájem na jeho ochraně (např. za prokázané služby našemu státu či pro jiný specifický vztah k němu). Další skupinou jsou případy, kdy by aplikace určené příslušnosti jiného členského státu mohla mít nežádoucí důsledky jiné než takové, s nimiž samotné Dublinské nařízení typově počítá a pro něž stanovuje konkrétní specifická pravidla (viz jeho čl. 3 odst. 2). V druhé z popsaných typových skupin případů je v první řadě namístě nejprve zkoumat, zda by tyto důsledky mohly skutečně s významnou pravděpodobností nastat, a pokud ano, zda stát příslušný dle Dublinského nařízení může sám učinit opatření, která by zajistila ochranu žadatele před těmito důsledky. Úvahu o tom, zda případně neuplatnit diskreční oprávnění podle výše zmíněného ustanovení, je proto správní orgán povinen učinit a ve svém rozhodnutí přezkoumatelným způsobem projevit jen tehdy, vyjdou-li v řízení najevo takové okolnosti, z nichž je patrné, že uvedené úvahy je v konkrétním případě třeba. I kdyby existovaly okolnosti hodné zvláštního zřetele, nemá žadatel na užití tohoto oprávnění státu právní nárok. Správní orgán má v takovém případě pouze povinnost se jeho možným užitím zabývat a jeho neaplikaci případně řádně odůvodnit (např. rozsudek NSS ze dne 5. 1. 2017, č. j. 2 Azs 222/2016-24).

[27] Soudy mohou správní uvážení týkající se využití oprávnění daného v čl. 17 odst. 1 Dublinského nařízení přezkoumávat pouze omezeně, tedy posoudit, zda správní rozhodnutí nebylo zatíženo svévolí rozhodujícího orgánu, zda nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, zda je v souladu s pravidly logického usuzování a zda premisy takového úsudku byly zjištěny řádným procesním postupem; nemůže však posuzovat, zda mělo být diskreční oprávnění využito, či nikoliv (usnesení NSS ze dne 1. 9. 2021, č. j. 1 Azs 152/2021-68, a ze dne 6. 4. 2022, č. j. 6 Azs 68/2021-37).

[28] Úvahu žalovaného ohledně případného využití čl. 17 odst. 1 Dublinského nařízení považuje NSS ve shodě s krajským soudem za dostatečnou, na čemž nic nemění odlišný názor stěžovatele. Z ničeho nevyplývá, že by stěžovatel měl k České republice zvláštní pouto, resp. že by měla Česká republika zájem na jeho ochraně. Stěžovatel nikdy nebyl držitelem povolení k pobytu na území České republiky, na její území jezdil jen na krátkodobé pobyty, zpravidla spojené s lázeňskou léčbou. V České republice sice vlastní prostřednictvím obchodní společnosti, jejímž je společníkem a jednatelem, dům, v němž zde pobývá, to ovšem až od února 2024. Jakkoliv stěžovatel tvrdí, že v České republice podniká a platí daně v řádu milionů korun, své tvrzení nedoložil. Z veřejně dostupných zdrojů (listin založených ve sbírce listin obchodního rejstříku) naopak vyplývá, že společnost, která vlastní dům, nevyvíjí žádnou podnikatelskou činnost a je setrvalé ve ztrátě, jejím jediným majetkem jsou nemovité věci. Nelze ani shledat, že by rozhodnutí o přemístění mohlo mít jiné negativní následky, jimž by nemohl stát odpovědný za posouzení žádosti vhodnými opatřeními čelit. Z přiložených lékařských zpráv nevyplývá, že by byl stěžovatelův

pokračování

zdravotní stav takového charakteru (zejména natolik vážného a trvalého), aby nemohl odcestovat do Francouzské republiky a vyčkat tam výsledku azylového řízení (zdravotní stav žadatele, jakkoliv může vyžadovat přijetí zvláštních opatření, ostatně nezakládá povinnost aplikovat čl. 17 Dublinského nařízení, viz rozsudek SDEU ze dne 16. 2. 2017 ve věci C-578/16 PPU C. K. a další). Zmiňuje-li stěžovatel v této souvislosti, že je na něj třeba nahlížet jako na zranitelnou osobu dle § 2 odst. 1 písm. i) zákona o azylu, je nutno uvést, že Dublinské nařízení nepředpokládá zvláštní zacházení se všemi osobami, které právní předpisy upravující mezinárodní ochranu řadí mezi zranitelné osoby (zvláštní kritéria určení příslušného státu se uplatní pouze ve vztahu k nezletilým osobám a nezletilým bez doprovodu). Žalovaný v této souvislosti přiléhavě poukázal na to, že v České republice nepobývá žádná osoba, s jejíž pomocí a osobní péčí stěžovatel počítá (manželka, popř. děti). Stěžovatel se mýlí, domnívá-li se, že by měla Česká republika přijmout opatření, která umožní příchod jeho rodinných příslušníků na území ještě před rozhodnutím o jeho žádosti o mezinárodní ochranu. Ani neznalost francouzského jazyka a kultury a absence jakýchkoliv rodinných vazeb nejsou okolnostmi, pro něž by měla Česká republika přijmout odpovědnost za posouzení žádosti.

[29] NSS neshledal, že by rozhodnutí žalovaného bylo zatíženo libovůlí a úvahy, na nichž je založeno, byly nelogické. Naopak odpovídá ustálené rozhodovací praxi (srov. rozsudek NSS ze dne 28. 4. 2023, č. j. 4 Azs 107/2023-38, jenž se týkal skutkově obdobného případu). Rozsah přezkumu správního uvážení žalovaného ze strany krajského soudu odpovídá mezím vyplývajícím z výše citované judikatury a nelze jej považovat za nedostatečný. Krajský soud se nemohl zabývat tím, zda mělo být diskreční oprávnění využito, a tedy nahradit správní uvážení uvážením vlastním. Ověřil, že skutečnosti, jichž se stěžovatel dovolával, vzal žalovaný v úvahu a vypořádal se s nimi.

IV. Závěr a náklady řízení

[30] NSS shledal kasační stížnost důvodnou. Rozsudek krajského soudu podle § 110 odst. 1 věty první s. ř. s. zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V něm bude krajský soud vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 4 s. ř. s.), tedy vypořádá se s žalobním bodem ohledně aplikace čl. 3 odst. 2 pododstavce druhého Dublinského nařízení.

[31] Krajský soud v novém rozhodnutí rozhodne též o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 3 věta první s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. března 2025

Tomáš Kocourek
předseda senátu

